

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Wysoki Sejmie!

W przedłożeniu, które Wysoki Sejm uchwalał z d. 28. grudnia 1895 przekazał komisyi gospodarstwa krajowego do załatwienia, zdaje Wydział krajowy sprawę z postępu uczniów na II. roku drugiego tryennium kursu dozorców melioracyjnych, tudzież kosztów utrzymania tego kursu w ostatnim roku szkolnym, a zarazem przedkłada wnioszek na otwarcie z dniem 1. grudnia 1896 trzeciego trzyletniego kursu.

Wykazana przez Wydział krajowy frekwencya uczniów w r. 1894—5 liczy 15 stypendystów, 4 dozorców robót i 3 uczniów uczęszczających na własny koszt. Ponieważ jednak w ciągu bieżącego roku szkolnego z powodu niedostatecznego postępu 1 uczeń został wykreślonym, a z powodu nieodpowiedniego zachowania się 1 uczeń i 1 dozorca zostali wydalonymi, zatem na III. rok kursu uczęszcza obecnie tylko 19 uczniów. Z tych 19 uczniów ukończyło naukę teoretyczną na II. roku:

z postępem celującym	1
„ bardzo dobrym	5
„ dobrym	12
„ dostatecznym	1

naukę zaś praktyczną przy robotach publicznych lub przy drenowaniu:

z postępem celującym	4
„ bardzo dobrym	11
„ dobrym	3

u jednego zaś ucznia nie wykazano postępu z praktyki.

Nauk teoretycznych na II. roku kursu udzielało siedmiu inżynierów biura melioracyjnego, jeden profesor wyższej szkoły rolniczej Dublańskiej (rolnictwa), jeden profesor kraj. szkoły lasowej (botaniki) i jeden urzędnik konceptowy Wydziału krajowego (języka polskiego).

Plan nauk na II. roku kursu pozostał niezmieniony, obecnie zaś wprowadził Wydział krajowy na III. roku kursu, stosownie do opinii ankiety rybackiej, jednogodzinny w tygodniu wykład rybactwa, co komisyja gospodarstwa krajowego z zadowoleniem podnosi.

O postępiach uczniów w naukach miała sposobność Komisyja przekonać się za pośrednictwem swego sprawozdawcy, który zwiedził salę szkolną, znajdującą się w gmachu sejmowym, d. 3. stycznia b. r. i był obecnym przy egzaminie z budownictwa wodnego. Przedmiotem egzaminu była budowa mostów drewnianych na drogach polnych, ubezpieczenie brzegów rowów i potoków darniami i płótkami, oraz budowa tam faszynowych na rzekach.

Z odpowiedzi i rysunków konstrukcyjnych uczniów, wyniósł sprawozdawca opinię pochlebną tak dla nauczycieli, jak i dla uczniów, o ile bowiem sposób nauczania mógł sprawozdawca ocenić, to uczniowie ćwiczeni są praktycznie, tak iż wiadomości swe mogą z pożytkiem zastosować na gruncie. A takich właśnie praktycznie wykształconych dozorców kraj nasz wobec rozwoju publicznych i prywatnych robót melioracyjnych, a zwłaszcza drenowania, bardzo potrzebuje i z nich odnieść może znakomite korzyści.

Preliminowana na rok 1894-5 dotacja kursu w kwocie 4.500 zł. a. w. wystarczyła w zupełności na pokrycie kosztów utrzymania, tak, iż z końcem II. roku okazała się oszczędność 501 zł. 69 ct. a. w., którą Wydział krajowy zamyśla użyć na zakupno środków naukowych. Przybliżony preliminarz wydatków na rok 1895-6 wykazuje nieco wyższą potrzebę spowodowaną wykładem rybactwa i wycieczkami naukowymi, wskutek czego na zakupno środków naukowych w granicach dotacji 4.500 zł. a. w. pozostanie do dyspozycji tylko kwota 214 zł. a. w.

Ponieważ z dniem 30. listopada 1896 kończy się drugi kurs trzyletni dozorców melioracyjnych, przeto Wydział krajowy stosując się do rezolucji Wysokiego Sejmu z d. 15. stycznia 1895, tudzież wskazówek komisji gospodarstwa krajowego, zamieszczonych w zeszłorocznym sprawozdaniu, przeprowadził rokowania z c. k. Rządem o otwarciu nowego trzyletniego kursu z powiększoną liczbą stypendystów z dniem 1. grudnia 1896, tudzież o podwyższenie na ten cel subwencji państwowej.

Z uznaniem konstatuje komisya gospodarstwa krajowego, że obecny Pan Minister rolnictwa reskryptem z d. 28. października 1895 l. 21.146 zgodził się na wszystkie wnioski Wydziału krajowego i oczekuje uwiadomienia o uchwale Wysokiego Sejmu, jaka w tej sprawie zapadnie.

Wedle propozycji Wydziału krajowego ma być z d. 1. grudnia 1896 otwartym nowy trzyletni kurs dozorców, w którym kształconoby 25 (w miejsce dotychczasowych 15) stypendystów. Podwyższenie dotychczasowej dotacji 4 500 zł. a. w., wynosiłoby 1.000 zł. a. w., tj. równałoby się kwocie potrzebnej na pokrycie 10 stypendyów po 100 zł. w. a. (25 zł. miesięcznie przez 4 miesiące teoretycznej nauki zimowej), gdyż koszt utrzymania uczniów w czasie praktyki letniej pokrywają fundusze publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, względnie właściciele majątków, którzy ich do wykonywania melioracji prywatnych używają. Połowę tej nadwyżki tj. 500 zł. a. w. miałby pokryć fundusz krajowy, drugą zaś połowę skarb państwa, tak iż wydatek kraju na kurs wzrósłby od roku 1897 z 3.000 zł. na 3.500 zł. a. w., subwencya zaś państwowa z 1.500 zł. na 2.000 zł. a. w.

Dla ocenienia powyższego wniosku Wydziału krajowego należy przedewszystkiem w przybliżeniu podać liczbę potrzebnych dla kraju dozorców melioracyjnych.

Otóż w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 6. kwietnia 1892 ma być stopniowo utworzonych w kraju dziesięć ekspozytur, które mają się zajmować wyłącznie melioracyami prywatnymi, a których otwarcie z wejściem w życie ustawy o kredycie melioracyjnym stanie się nieodzownem. Ażeby ekspozytura mogła należycie funkcjonować, a zwłaszcza, o co tu najbardziej chodzi, jak najwięcej robót przeprowadzić, potrzebuje przynajmniej pięciu dozorców drenarskich, z których każdy w ciągu 6 do 7 miesięcy może wykonać drenowanie na 120 do 140 morgach, tak, iżby jedna ekspozytura zdołała rocznie wydrenować 600 do 700 morgów gruntów. W ten sposób ekspozytury same zaabsorbują 50 dozorców. Gdy zaś roboty publiczne wymagają przeciętnie 28 dozorców, okazuje się potrzeba wykształcenia 78 dozorców, nie wliczając w to konduktorów, którzy po wykończeniu publicznych robót melioracyjnych prowadzić będą roboty konserwacyjne.

Tymczasem z pierwszego kursu trzyletniego wyszło 14 egzaminowanych dozorców, przypuściwszy zaś, że wszyscy uczniowie kończący drugi trzyletni kurs

w roku bieżącym w liczbie 19 złożą z dobrym skutkiem egzamin główny, otrzyma się z końcem bieżącego kursu maksymalną liczbę 33 dozorców egzaminowanych.

W porównaniu z wykazaną potrzebą 78 dozorców okazuje się brak 43 dozorców, których zaledwie dwa nowe kursa trzyletnie z liczbą 25 stypendystów wykształcić zdołają.

Wobec tego stanu rzeczy komisya gospodarstwa krajowego przyjmując w całości propozycyą Wydziału krajowego, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 10. grudnia 1895 l. 75.142 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia z dniem 1. grudnia 1896 nowego trzyletniego kursu praktycznego dla wykształcenia dozorców melioracyjnych, oraz do podwyższenia liczby stypendyów dla uczniów tego kursu z 15 na 25.

Lwów, dnia 13. stycznia 1896.

Stanisław Polanowski w. r.
Przewodniczący.

Gorayski w. r.
Sprawozdawca.

